

Best practice # 24

Meer dan een prijsvraag

Architectendiensten Duurzaam drijvend wonen

Stadsdeel Oost-Watergraafsmeer van de gemeente Amsterdam schreef in 2009 een prijsvraag uit voor het ontwerp van een volledig zelfvoorzienende drijvende woning. Aan studenten en professionals werd gevraagd om teams te vormen om zo kennisontwikkeling en -overdracht van duurzaamheid te stimuleren. Tijdens deze prijsvraag konden de deelnemers ook kennis opdoen in masterclasses, waar de laatste ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid behandeld werden. De belangstelling voor de prijsvraag was enorm: er waren 700 individuele aanmeldingen waaruit 74 verschillende teams werden gevormd. Doede Jaarsma, eigenaar van Doede Jaarsma communicatie, begeleidde de procedure.

Duurzaam drijvend wonen Amsterdam. Team 4d o.l.v. V. van der Meulen, Kraaijvanger Urbis

Waarom schreef het stadsdeel deze prijsvraag uit?

"Het Stadsdeel was al meerdere malen door particulieren en bedrijven benaderd die een eigen woon- of werkplek aan de Amstel wilden realiseren. Wethouder Sharon Ceha stelde daarom voor een ideeënprisonvraag uit te schrijven voor het ontwerp van een innovatieve, duurzame drijvende woning. Die moest geschikt zijn voor een gezin met twee kinderen en zo energieneutraal mogelijk. Het stadsdeel wilde zich profileren met het thema duurzaamheid. We wilden graag dat professionals samen met studenten ontwerpteams zouden vormen. Visie en ambitie liggen bij de jeugd, die moet je bij dit project betrekken. Op die wijze is het mogelijk kennisontwikkeling op het gebied van duurzaamheid te stimuleren."

Hoe heeft u het wedstrijdreglement opgesteld?

"Voorafgaand aan de prijsvraag is advies met betrekking tot CO₂, opwekking van energie, enzovoorts bij technisch adviseurs ingewonnen. Aan de hand van deze inbreng hebben we een

programma van eisen opgesteld dat in het wedstrijdreglement is verwerkt. Ik was een goedwillend amateur en heb aan de 'andere kant' gewerkt, bij een projectontwikkelaar. Een ideeënprijsvraag is iets anders dan een aanbesteding, hier vragen we om een idee. Na aankondiging van de prijsvraag op basis van een conceptwedstrijdreglement bedacht ik me dat we het wiel niet opnieuw hoefden uit te vinden. Een zoektocht op internet bracht mij bij het Steunpunt van Architectuur Lokaal. Daar heb ik om advies in te winnen het voorlopig reglement voorgelegd. Zo hebben we naar aanleiding van het gesprek bijvoorbeeld opgenomen dat varianten, mits gemotiveerd, zijn toegestaan, om de deelnemers niet te beperken in hun creativiteit. Maar ook dat de anonimiteit van de inzenders moet worden gewaarborgd door de inzending in twee enveloppen in te dienen. Eén envelop bevat de inzending met een motto, de andere envelop het motto en de naam van de inschrijver. Dat was maar goed ook, want een van de deelnemers had het stadsdeelkantoor ontworpen. Je wilt de schijn van vooringenomenheid mijden. Op basis van de adviezen is het prijsvraagreglement in overleg met de projectgroep bijgesteld."

Wie konden zich aanmelden voor deelname?

"Deelname stond open voor studenten en afgestudeerden zonder werkervaring in een relevante studierichting zoals architectuur of waterbouwkunde, maar bijvoorbeeld ook afvalwaterzuivering en bedrijfskunde. De studenten dienden teams te vormen met professionals. Iedereen moest lid worden van een hiervoor opgezette linkedingroep. Wij boden slechts het platform voor de matchmaking, de teamleden moesten elkaar zelf opzoeken. Vanwege de massale aanmelding van professionals ontstond een 'run' op de studenten. We hebben hierop universiteiten gebeld om meer studentdeelnemers te werven. Het enthousiasme was enorm: sommige scholen kenden zelfs studiepunten toe voor deelname. Het streefgetal van tweehonderd deelnemers was met 700 ruim gepasseerd. 500 deelnemers hebben samen teams gevormd. We waren verbaasd over de partijen die wilden deelnemen. Van grote bedrijven als Philips hadden we dat van tevoren niet verwacht. Juist door deelname van professionals kan kennisuitwisseling plaatsvinden. Om de kennisontwikkeling te stimuleren vonden drie masterclasses plaats over de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van duurzaam bouwen en duurzame energievoorziening. Ook hier was de belangstelling veel groter dan verwacht, waardoor een andere locatie voor de colleges moest worden gekozen."

Hoe heeft u de inzendingen beoordeeld?

"Door de grote belangstelling was het moeilijk om mensen te vinden voor de vakjury en de toetsingscommissie. Partijen die we benaderden wilden niet in de jury omdat ze juist zelf wilden deelnemen aan de prijsvraag. We vroegen om een vrij gedetailleerde inzending met bijvoorbeeld uitgewerkte technische specificaties. Dat leverde stapels papierwerk op. 53 teams hebben een ontwerp ingeleverd, samen goed voor 1.200 pagina's. Op advies van Architectuur Lokaal is in het reglement een maximumaantal pagina's per inzending opgenomen, anders was de beoordeling echt niet te doen. Al die inzendingen kopiëren en naar de juryleden zenden ging ons te ver, daar is een pallet papier voor nodig. Het is een wedstrijd met de nadruk op duurzaamheid, dus heeft de toetsingscommissie de digitale inzendingen beoordeeld. De vakexperts hebben bij iedere inzending, voor hun eigen vakgebied, gekeken of aan de randvoorwaarden en de verplichte elementen uit het programma van eisen werd voldaan. Hierdoor ontstond een totaalbeoordeling per inzending, waarna de tien beste ontwerpen en zeven innovatieve ideeën aan de jury zijn voorgelegd. Hierop is de jury bijeengekomen die de voorgedragen inzendingen nader heeft beoordeeld. Team 4d, met zeven professionals en drie studenten, is door de jury als winnaar aangewezen en heeft een bedrag van € 10.000 gekregen. Ook zou dit ontwerp daadwerkelijk worden gerealiseerd. De tweede prijs was € 5.000 en de derde prijs € 2.500. Helaas is het nog steeds niet zo ver dat het winnende ontwerp in aanbouw is. Na de prijsvraag is er het één en ander veranderd. Het stadsdeel fuseerde met Zeeburg en er waren deelraadsverkiezingen waardoor er een nieuw dagelijks bestuur van het stadsdeel aantrad. Bovendien moest er flink worden bezuinigd. De intentie is er nog steeds om de winnaar te bouwen, maar het is een stuk

moeilijker geworden. Omdat er veel interesse was voor duurzaam drijvend wonen ben ik zelf met de initiatiefneemster van de wedstrijd, oud-stadsdeelwethouder Sharona Ceha het eigen initiatief duurzaamrijvendwonen.nu gestart."

Hoe kijkt u op deze prijsvraag terug?

"Aan het opstellen van het reglement hebben we veel tijd besteed, bedenk van tevoren goed hoe je de prijsvraag wilt aanpakken. Dan verloopt het proces gestroomlijnd. Tijdens deze prijsvraag is gebleken dat het eindresultaat belangrijk is, maar het proces om tot dat resultaat te komen is belangrijker. Partijen hebben elkaar kunnen vinden, sommige studenten vonden een stageplek bij de professional. Andere teams bestaan nu nog steeds, als samenwerkingsverband. Deze prijsvraag sloot aan op een behoefte: kennisontwikkeling op het gebied van duurzaamheid. Neem nu leegstaande kantoren, een actueel onderwerp, daar kun je volgens mij ook iets mee. Sluit aan op die behoefte en schrijf een prijsvraag uit. *Social media* kan een belangrijke succesfactor zijn, zet dat in. Bij de wedstrijd leverde dat grote naamsbekendheid en daarmee veel deelnemers op. Daardoor was de kwaliteit die geleverd werd heel hoog. Door de inzet van *social media* en de belangeloze inzet van de juryleden en de docenten van de Masterclasses is met beperkte middelen veel bereikt. Onlangs wilde ik de linkedingroep duurzaam drijvend wonen verwijderen, maar daar werd nog volop van gedachten gewisseld. De meeste documenten en inzendingen staan ook online op eatmyhouse.nl zodat iedereen ideeën op kan doen."

Nationale openbare prijsvraag: Duurzaam Drijvend Wonen

Opdrachtgever: Stadsdeel Oost-Watergraafsmeer

Adviseur: Doede Jaarsma communicatie

Gunning: Team 4d, 2010

April 2011

Informatie

Het [Steunpunt Architectenopdrachten & Ontwerpwedstrijden](#) van [Architectuur Lokaal](#) is de onafhankelijke, niet-commerciële helpdesk voor uitschrijvers van aanbestedingen en prijsvragen in Nederland.

Het Steunpunt draagt bij aan professionalisering van het opdrachtgeverschap en aan een gezonde bouwcultuur in Nederland.

Om opdrachtgevers behulpzaam te zijn bij het opstellen van een goede (Europese)

aanbestedingsprocedure voor architectuuropdrachten is [KOMPAS](#) ontwikkeld, een digitale, kosteloze standaard die voor alle partijen de nodige vereenvoudiging en transparantie biedt.

De digitale statistiekmodule [SESAM](#) biedt inzicht in de praktijk van het aanbesteden in Nederland.